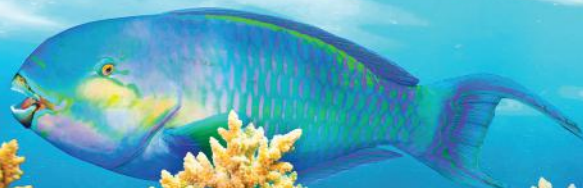


לאור החסידות

התנ"ך
החדש



חלק ג' - דגים

פְּכוּת עִם בְּעָלֵי הַחַיִּים בְּעֵין יְהוּדִית-חֲסִידוּת



תֵּכֵן הָעֵנִינִים

62
צְלוּפֶחַ
חֲשָׁמְלִי



68
אַמְנוֹן



74
קַרְפִּיּוֹן



80
טוֹנָה



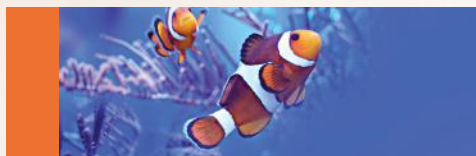
86
חֲתוּל יָם



92
דָּג זָבְרָה



98
שׁוֹשְׁנוֹן



104
חֲדָשָׁן
חֲדָקָרָן



110
דָּג צֵלָף



08
לוֹיִתָּן



14
כָּרִישׁ



20
סַלְמוֹן



26
דָּג זָהָב



32
דוּלְפִין



38
דָּג מְלִיחַ



44
כֶּלֶב יָם



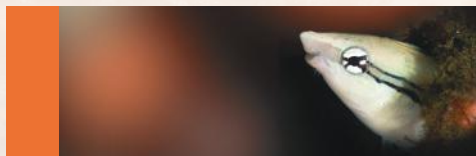
50
תַּחַשׁ



56
נִיבְתָן



170
חֶקֶן נֶקָאִי



116
מִפְרָשָׁן



176
אַלְמָגִים



122
זָאב נְהָרוֹת



182
מְדוּזָה



128
דָג מַטְשָׁה
רְבֵנוּ



188
בְּאַלוּגָה



134
קִטְלָן



194
כּוֹכַב יָם



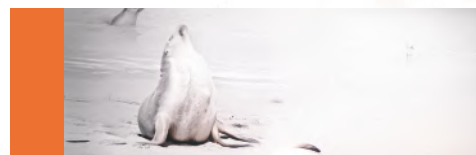
140
דִּיוֹנוֹן



200
אַרְגָּמוֹן
קֵהָה קוֹצִים



146
אַרְיֵה יָם



206
צוּצֵלַת



152
פִּירָאנָה



212
נְסִיכַת
הַנִּילוּס



158
סוּסוֹן יָם



218
נְשִׁיבוּטָה



164
נֶקָאִי



תְּעוּדַת זָהוּת

שֵׁם: לוֹיִתָּן
מְשֻׁפָּחָה: לוֹיִתָּנֵי עֵנָק
הַמִּין שֶׁבִּיעֵרָה: לוֹיִתָּן כָּחַל עֵנָק
תְּפוּצָה: כָּלֵל הָאוֹקֵינוֹסִים.
תוֹחֶלֶת חַיִּים: 90 שָׁנָה.

אֵז מֵי אֲנִי בִּעֵצָם?

כָּל הַהֶתְחַלּוֹת קְשׁוֹת, וְגַם כְּבִדּוֹת. נִתְחִיל מֵהַגְּדוֹל בְּיוֹתֵר: בְּעַל הַחַיִּים הַגְּדוֹל וְהַכְּבֵד בְּיוֹתֵר בְּעוֹלָם, חֵי דוֹקָא מִתַּחַת לַמַּיִם. זֶהוּ הַלוֹיִתָּן הַכָּחַל הָעֵנָק, שֶׁהוּא לֹא דָג אֲלֵא יוֹנָק. אֲרָכּוֹ מִגִּיעַ עַד 34 מְטָרִים וּמִשְׁקָלוֹ יָכֹל לְעֹלּוֹת עַל 170 טוֹן.

גוּפוֹ שֶׁל הַלוֹיִתָּן הַכָּחַל גְּדוֹל וּמְאָרָךְ. הָרֹאשׁ שְׂטוּחַ יַחֲסִית וְצוּרְתוֹ דוֹמָה לְפִרְסָה. הוּא אֵינוֹ סִימְטָרִי וּמְכַסֶּה בְּלִיטוֹת וְגִבְשׁוּשׁוּיּוֹת רַבּוֹת. בְּלִיטוֹת אֵלוֹ מְכַסּוֹת אֶת רֹב שְׂטָחוֹ שֶׁל הָרֹאשׁ, הַחֵל מֵהַנְּחִיר דְמוּי הַזְּרָבּוּבִית בְּצַד הָעֵלְיוֹן שֶׁל הָרֹאשׁ, מִמֶּנּוּ מְזָרִים הַלוֹיִתָּן מַיִם.

בְּפִיו שֶׁל הַלוֹיִתָּן אֵין שָׁנִים. הַחֶלֶק הַקֶּדְמִי שֶׁל הַפֶּה מְלֵא שׁוֹרוֹת שֶׁל "מְזִיפּוֹת", סוּג שֶׁל לּוּחֹת קֶרְנִים, הַמְשֻׁמְשׁוֹת לַלוֹיִתָּן הַכָּחַל מֵעֵין שָׁנִים, בְּעִזְרָתָן הוּא מְסַנֵּן אֶת הַמַּיִם הַנִּכְנָסִים לְפִיו בְּעֵת הָאֲכִילָה. מֵהֶלֶסֶת הָעֵלְיוֹנָה יוֹרְדוֹת כ־300 מְזִיפּוֹת שְׁאֵרָךְ כָּל אַחַת מֵהֶן כְּמֶטֶר אֶחָד וְהֵן מְטוֹת אֶל תוֹךְ הַפֶּה.

לוֹיִתָּנִים כְּחֵלִים הֵיוּ נְפוּצִים בְּמִרְבֵּית הָאוֹקֵינוֹסִים בְּכַדּוֹר הָאֲרָץ. מְסַפְּרֵם מָנָה לְפָנֵי כְּמֵאָה שָׁנִים קָרוֹב לְחֻצֵי מִילִיּוֹן פְּרִיטִים, אֲךָ עַקֵּב צִיד מְסִיבֵי הַדִּלְדֵל מְסַפְּרֵם עַד פָּחוֹת מ־20,000, הַמְחַלְקִים לְחֵמֶשׁ אֲכִלוֹסִיּוֹת עַקְרִיּוֹת הַחַיּוֹת בְּאֲזוּרִים שׁוֹנִים: רֶבֶם בְּאַנְטָארְקָטִיקָה וְעוֹד לְפָחוֹת שְׁתֵּי אֲכִלוֹסִיּוֹת בְּצִפּוֹן הָאוֹקֵינוֹס הָאֲטְלַנְטִי וּלְפָחוֹת שְׁתֵּים נוֹסְפוֹת בְּחֻצֵי הַכַּדּוֹר הַדְּרוֹמִי.

בְּמִקּוּרֹתֵינוּ, מוֹפִיעַ הַלוֹיִתָּן רַבּוֹת. מִבְּרִיאַת הָעוֹלָם וְעַד לְסֻעוּדָה הַמְּפֹרְסָמַת לְעֵתִיד לְבוֹא. אֲךָ לֹא מְדַבֵּר עַל מִין זֶה.



זה לא לִיָּוִן,
זֶה לִיָּוִתָּן!

לִיָּוִתָּן

חֲמִשָּׁה דְּבָרִים שֶׁ(אוֹלֵי) לֹא יִדְעֶתֶם עָלָי... !

- הלוֹיִתָן הַכָּחַל אוֹכֵל עַד 3.6 טוֹן שֶׁל מְזוֹן בְּיוֹם.
לְבָרְיאוֹת!

- חוֹקְרִים מְקַלְטִים אֶת שִׁירַת הַלוֹיִתָּנִים וּמְנַסִּים
לְפַעֲנַח מָה מִשְׁמַעוֹת כָּל צֶלִיל.

- מִשְׁקַל הַלְדָּה שֶׁל תִּינוֹק לְוִיִּתָּנִי, גְּדוֹל יוֹתֵר מֵהִיפּוֹפּוּטָם
בוֹגֵר, וְאָרְכוֹ שֶׁבְּעָה מְטָרִים!

- אֲכַלוֹסִיַת הַלוֹיִתָּנִים מְחֻצֵי הַכַּדּוֹר הַצְּפוֹנִי אֵינָהּ
מִתְעַרְבֶּבֶת עִם אֵלוֹ הַחֲמִיִּים בְּחֻצֵי הַכַּדּוֹר הַדְּרוֹמִי,
לְמֵרֹת שֶׁהֵם נִפְגָּשִׁים בְּמִקְוֹמוֹת קְרוֹבִים.

- בְּשָׁנַת תשע"ח תֵּעַד לְרֵאשׁוֹנָה בְּחוֹפֵי יִשְׂרָאֵל לְוִיִּתָּן
כָּחַל. הֲיֵה זֶה לְוִיִּתָּן בְּאֶרֶץ כֶּ-20 מְטָר, וְהוּא נִצְפָּה
בְּמִפְרָץ אֵילַת. מִתְכוּוֹנֵן לְגֵאֵלָה?

הלכה למעשה

בגמרא מובא: "תניא, ר' יוסי בן דורמסקית אומר, לוינתן דג טהור הוא, שנאמר: גאווה אפיקי מגנים (איוב מא, ז), תחתיו חדודי חרש (שם, כב), 'אפיקי מגנים' - אלו קשקשים שבו, 'תחתיו חדודי חרש' - אלו סנפירין שפורח בהן".

המהרש"א מקשה:

מדוע צריך להוכיח שהלוינתן דג טהור, הלא ידוע מאמרם ו"ל (בבא בתרא עה ע"א): "עתיד הקב"ה לעשות סעודה לצדיקים מבשרו של לוינתן", וכי יאכיל הקב"ה לצדיקים לעתיד דבר טמא. ומתרץ, כי אמנם היה מקום להסתפק במהותו של הלוינתן, האם הוא מין דג טהור, כי יתכן שהוא מין אחר, ולכן הוכיחו בגמרא שהוא מין דג טהור, "שהרי יש לו קשקשים וסנפירים כשאר דגים טהורים".

כאמור, בעלי החיים המכונים כיום לוינתנים, הנם יונקים ולא דגים, ואף אינם קשורים לסעודה העתידה.

חיות חסידי(ו)ת



חז"ל מספרין כי הלויִתן שנברא בששת ימי בראשית, הוא אורח מרכזי בסעודה הגדולה שעתיד הקדוש ברוך הוא להכין לצדיקים לעתיד לבוא, בה יאכלו מבשרם של שור הבר והלויִתן וישתו מיין המשמר.

לפני סעודה זו תערה התגוששות הלויִתן ושור הבר, במהלכה ישחט הלויִתן את השור באמצעות סנפירו והשור יבחר את הלויִתן באמצעות קרניו.

בתורת החסידות מבאר שסעודת הלויִתן, שור-הבר ויין המשמר, מבטאת את עבודתו של עם-ישראל בתקופת הגלות. הלויִתן, שחי בים, מסמל את העולמות הרוחניים, הנסתרים, השרויים בתוך הגלוי האלקי האין-סופי. שור-הבר, שחי על-פני היבשה, מסמל את העולם הזה התחתון, הגלוי לעינינו. השנים מיצגים אפוא את שתי הבחינות המרכזיות בעבודת-ה' - הפעלות הרוחניות הנעשות בעולמות העליונים על-ידי עבודת האדם, והקדשה והזכוה שהאדם יוצר בתוך המציאות הגשמית בעולם הזה.

בסעודה זו יגישו גם מהמן - לחם מן השמים.

לקנוח יגישו עסיס רמונים.

לאחר ברכת המזון על כוס מיין המשמר, יטעמו כלם מהכוס של ברכה.

ספורו של לוי־תן



בהפֿטרַת קריאת מנחה של יום הכפורים, אנו קוראים את ספר יונה. ה' דורש מיונה בן אִמְתִּי לֵלְכֵת לְעִיר נִינְוָה וּלְנַבֵּא אֶת חֲרֻבְנָהּ, אִם לֹא יִחְזְרוּ תוֹשְׁבֵיהָ בְּתִשׁוּבָהּ. יוֹנָה עוֹלָה לְאַנְיָה בְּיָפוֹ וּמְנַסֶּה לְבָרַח לְתַרְשִׁישׁ.

במהלך מסעו פוקדת סערה גדולה את האנייה. לאחר שהוא מבין שהאשמה היא בו ובבריתו מהשליחות, מבקש יונה שיזרקו אותו אל הים. הוא נבלע בלע של דג גדול. אחרי שלושה ימים של תפלות בבטן הדג, סולח ה' ליונה ומצוה לדג להקיא אותו אל היבשה.

הפֿטרַה זו מלמדת אותנו את כוחה של תשובה.

המדרש מספר כי אותו דג גדול שבלע את יונה היה בדרכו אל הלוי־תן:

"אמר לו הדג ליונה: אי אתה יודע שבא זמני להאכל לתוך פיו של לוי־תן? אמר לו: הוליכני לשם ואני מציל אותך ואת נפשי, הוליכו אצל לוי־תן, אמר לו ללוי־תן בשבילה באתי לראות מדורה בים, ולא עוד אלא שאני עתיד לתן חבל בצוארה ולעלות אותה לסעודה גדולה של צדיקים..."

תהלים פרק קד (כו)



שֵׁם אֲנִיֹּת יִהְיֶה לְכֹון לְוִי־תָן זֶה
יִצְרַת לְשִׁחַק בּוֹ: